

Փանջը ՇԱԲԱՅՈՒՍ օրերը կը նրաւարակուի : Տարեկան բաժանորդագրինքն է երկու և կես արծաթ Բեճիկ կանխիկ վճարելի, քէ մայրաքաղաքիս և իւր արտաքինաց և քէ գաւառաց համար : Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կը նշանակուի : Տեղական և գաւառական բողոքատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ : Հատը 40 փարալ է, և կ'ընտրուի մասնաւորապէս Պաճիկ-Գափու ջրավաճառ և գրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղայից խանութները :

Դրանուցման տողը 3 դրուշ է մեկ անգամի լամար : Ասելի աման կըլլայ առէլի անգամներու համար : Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է զիր ուղղելի առ Տփլիս-Տիբ Է. Ս. Ալաճաճեան Կ. Պօլիս Պալլոյ-բաղար Նաճիյէ խան վերի լարկ րիւ 46 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Armenien Pountch
—46 Naffé-Han . Balouk-Pazar 46—
Constantinople

Փ. Մ. 2053

Շ Ա Յ Ո Ւ Ս

1887 ՅՈՒՆԻՍ 4

(ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ)

Օրընաց Կարգաւորութիւնը շարունակուի : — Նախարար թերթով խօսելով կը րօնական ժողովոյ որոշումը առ առաջ եւ արժեքաւոր երկրորդն մայրաքաղաքիս ուղղելով ալ չըլլաւ բերականի վրայ, որով կ'անցնէր, առանձին ապօրինի կենսակցող ազգայնաց յուշակը կը պահանջուի խստիւ : գիտած էինք թէ Կրօնական ժողովն այդ յուշակն ստանալէն ետքը պարտի անխըտիր ու անապառ գործադրել այդ պիտեաց համար ընկելը տնօրինութիւնն և ծանուցած էինք թէ ամէն ողջախոհ ազգայինը դէտակն կը պահանջէ իմանալու համար թէ Կրօնական ժողովն ինչ տնօրինութիւն պիտի ընէ Շահապեան Կարապետ Էփէնտի կը կենսականութեան համար :

Արդ՝ կրնամք հրատարակել թէ համայն ժողովուրդը դո՛ւ ինչպէս տեսնելով որ ազգային կրօնական իշխանութիւնն անապառ քար ըլլաւ ինչ տնօրինութիւնն որ ըստ օրինի եկեղեցւոյ հարկ էր Շահապեան Կարապետ Էփէնտի համար : Սակայն պարտիմք միանգամայն ծանուցանել Կրօնական ժողովը թէ այժմ հրատարակութեան մէջ կըսուի որ չեն գտնուիր ուրիշ կրկնամուտիք ալ, և ինչպէս համար նորա կը մնան արձակ, աղատ և եկեղեցական պատժէ զերծ : Անշուշտ արդա լատիւրութեան գործ չէ չլեւելալ զարնել հասարակաց այս հարցումին, և անշուշտ անհրաժեշտ պարտ է արդարութեան միևնոյն կը չիւր գործածել Շահապեան Կարապետ Էփէնտի վիճակակից եւ զոյ ուրիշ ազգայնաց համար ալ : Աւելորդ է ըսել թէ չի կատարեալ լարեկարգութիւն և ուղղութիւն առանց կատարեալ գործադրութեան օրինաց :

(Թղթակցութիւն փութի)

Երեւան. 11 Յունիս 1887 : — Թիբեաքեան Տ. Գրիգոր քահանայն, տմոյս Դին կիրակի երեկոյ, առանց առաջնորդարանի գիտութեան, գաղտագողի Պատիկ խորհուրդ մը կատարելով երկուշաբթի կանուխ ուղեւորեցաւ ի Տրապիզոն, ընտանիքը հոս փոխադրելու, չեմ գիտեր որ ժողովուրդեան վրայ, մինչեւ բացէ ի բաց բողոքականութիւն քարոզելով ժողովուրդը բոլորովին զարմացոյց ու զայրացոյց : Ինչ որ միտնորք ցարդ չկրցան մեծամեծ զոհողութեամբ գործել, այս քահանայն ըրաւ շատ աւելի, և այն քիչ միջոցի մէջ :

Կ. Պօլիս, Կալէա. 30 Յունիս 1887 : — Եւա ի սիրտ կը լսեմ որ Կիւրնոյ Նախ-Նոր թաղի առաջնակարգ ազգայիններէն Դօնուհեան Մեծապետիւ Մ. Մարգար

աղայն տան սենեակներէն մին գիշեր տանն յանակնկալ փլելով նորա ծաղկահասակ որդին իւր առանձնոյն և դեռ տալի մանկան հետ վրասակաց տակ մնացեր են, և միայն մանուկն ողջուր ի վեր հանել յաջողեր են, իսկ միւս երկուքն փլուտակաց ներքե գրաւեր են ի կենաց : — Միթիթարութիւն կը մարդեմէր կենսութեան յիշեալ գերդաստանի իւրաքանչիւր անհատներու մանաւանդ Մ. Մարգար աղայի համար իւր այս մեծ կորուստեան առթիւ :

ԱԶԳԱՏԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Անցեալ կիրակի առաւօտ մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ կարգացուցաւ հետեւեալ չընթերցողները :

« Արգարութեան վճարելիք տանի հոյաղի անգամներէն ի Դատարար Գրիգորեան Շահապեան » որ ըստ օրինի Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ 1872 Փետրուար 26ին ի Մայրաքաղաքիս պատկաւ է ընդ երմանէ դատար Եւսեփեան ի տէր հանգուցեալ Ալեքսանի և ունեցած է վեց զաւակ՝ Վահան, Գրիգոր, Տիգրան, Ներսէս, Տիրան և Սրբուհի, վերջին օրերս յանգեցնած է ի կենդանութեան իւր հարազատ և օրինաւոր կնոյն՝ ընդդէմ Գրիգորեան օրինաց Ս. Եկեղեցւոյ և դատարի կերպիւ ձեւադրուած պատկի, ապօրինի կենսակցութիւն հաստատել ընդ Յուստիանի Պետրոսեան այրի կնոյ խուրտածեան հանգուցեալ Անտոնի և ամուսնացեալ հաշիկ ընծանէ : Ազգային Կեդրոնական վարչութեան Կրօնական ժողովը նկատելով որ յառաջ քան այն օրինակացութիւն Շահապեան Կարապետի, պէտք եղած խրատները տրուած են զինքն այդ նպատակէն յետո կասեցնելու համար և նա ունենալից լինելով վերապահ յանգեցնած է արհամարհել Գրիգորեան օրէնքն : Նկատելով որ նաև յետ մեղադրման դարձեալ խորհրդար եղած է զղլով և դատարի այդ պարթէն կենսակցութեան և Շահապեան Կարապետ անստատ գտնուած է : Նկատելով որ ըստ Սրբոյ Աւետարանին ոչ ոք ի կենդանութեան առն կամ կնոյ չը կրնար առանց կանոնական հրաման ընդ այլու մտնանալ ըստ բանին թէ « Եթէ այր արձակեց զկին իւր և արասցէ այլ շնայ, և կին եթէ ելցէ յառնէ իւր մէ և եղիցի առն այլում, չնայ » : Մարկոսի ժ. գլուխ 11 համար, Եւ դարձեալ « Ամենայն որ արձակեց զկին իւր և առնէ այլ շնայ » : Դուկասու ժ2 գլուխ 18 համար : դատարարեց Շահապեան Կարապետի և Պետրոսեան Յուստիանի ընդդէմ Աստուածային օրինաց սոյն ամբարշտ դործն, և ըստ

օրինի Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ վճռեց յատենի Ս. Եկեղեցւոյ բանադրել զնոյն ինքն Շահապեան Կարապետ և Պետրոսեան Յուստիանէ մինչև դառնան և զղան :

Կրօնական ժողովը Ազգային Կեդրոնական վարչութեան յետ սոյն վճռոյ որ առաւ իւր Խորհրդարանին ի 22ն ամսոյ, որոշեց յատուկ չընթերցողներու առամենայն եկեղեցիս մայրաքաղաքիս պարտաւորել բոլոր քարոզիչներն ինչպէս և Ձեր Սիրելութիւնն որ յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ ի 28ն ամսոյ նախ քան զսկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագին յատկապէս վարագործու ծածկելով Աստուածային Ս. Սեղանն ընթերցուք զսոյն Երջարեական ի լուր բարեպաշտ հաւատացեալը և զեկուցանէք օրհնեալ ժողովը դեմ թէ Շահապեան Կարապետ և Պետրոսեան Յուստիանէ եկեղեցական հաղորդակցութեան մեր ժողովուրդ Ս. Խորհրդոյ և չորհրդայն մատակարարութենէ զերկուսն էն, և ոչ ոք չի կրնայ կանայց և ի հաւատացելոյ պիտի կարենայ տեսակցիլ և մոնել ընդսեան տան նոցա, մինչև որ զԷջարով դադարին այս ապօրինի կենսակցութեան և իրարմէ բաժնուելով հնազանդին Ս. Եկեղեցւոյ Գրիգորեան օրինաց :

Կաղաւոր զԱստուած՝ զՀայրն Տիեզերական, որ իւր միածնին Յիսուսի Գրիգորի անսպական արեամբն սրբադործեալ եկեղեցւոյ հարազատ դատարանին իւր ամենասուրբ Հոգւոյն շնորհօք պահելով վրէժ յաւէտ սոյն օրինակ դատարարութեանէ :

Առ օր եմք և մամբ աղօթարար

(Կիւս Ս. Պարթև Էջ)

Տուեալ ի Ս. Նատի Կրօնական ժողովը Ազգային Կեդրոնական վարչութեան, ի Պատրիարքարանի Հայոց ի Կոստանդնուպոլս, ի 22 Յունիս 1887 ամի շնորհաց և ի թուականին Հայոց ՌՅԼԵ :

— Կրօնական ժողովը տեղեկանալով որ մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց տարեկան հաշտաքննութիւնը սկսած են, — ընկնել կարգեց՝ կրօնի ուսման քննութեան ներկայ դրուուելու համար :

— Կրօնական ժողովը կրօնական տեսչէն խմանալով որ իւրական տարի Մէզպուրեան օրիորդական վարժարանի մէջ ամենայն խնամով կաւանդուի կրօնի ուսումն, — գոհունակութեան զիր գրեց առ Մէզպուրեան Էփէնտի՝ հիմնադիր տեսուչ յիշեալ վարժարանի :

— Եղեւիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Խորէն եպիսկոպոս Միթիթարեան առ օր Պատրիարքարանէն դրուած էր Տիարպէրի երթալ

իր սցեդու հօլիս, վիճակցին ինչ ինչ կարեւոր գործոց պատճառաւ այս սցեդու թէնէ հրաժարած լինելով, Արապիկի Սաւլնորդ Տ. Եղեւի եպիսկոպոսի հեռագրուեր է երթալ ի Տիարպէրի : — Ձեմը կարծեր որ Տ. Եղեւի եպիսկոպոս կարող լինի գոհ ընել Տիարպէրի ժողովուրդն ու Պատրիարքարանն, Եղեւի եպիսկոպոս տակաւին նոր հաշտեցաւ ժողովրդեան հետ :

— Կրօնական ժողովը վերջին նստին մէջ ի նկատի առնելով երաշտութեան ուսովի պատճառաւ Աստուայի և շրջակայից ազգայնաց տաքանալից վիճակն, որոշեց նոյն կողմերը փութացնել Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսի ձեռնաստէն վեհապետեան Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս, որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի Կիլիկիոյ կաթողիկոսական վիճակի վերաբերեալ ինչ ինչ խնդրոց կարգադրութեան համար : Ժողովը միանգամայն որոշեց է՝ այս օրու չունի հաղորդել Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին : Եստ գովելի է կրօնական ժողովոյ այս որոշումն : Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս ըստ ամենայնի կարող է միթիթարութիւն և օգնութիւն մատուցանել ինչպէս ազգայնաց, Սիրելի է մեզ՝ այս առթիւ հրատարակել թէ Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս գործունեայ ունըր բաւական եկեղեցական մէջ դնոյլու անուշաքանկ եկեղեցւոյ մէջ զմայլուտ և անուշաքանկ զարդարեալ իւր ամենասուրբ Հոգւոյն շնորհօք պահելով վրէժ յաւէտ սոյն օրինակ դատարարութեանէ :

Առ օր եմք և մամբ աղօթարար

(Կիւս Ս. Պարթև Էջ)

Տուեալ ի Ս. Նատի Կրօնական ժողովը Ազգային Կեդրոնական վարչութեան, ի Պատրիարքարանի Հայոց ի Կոստանդնուպոլս, ի 22 Յունիս 1887 ամի շնորհաց և ի թուականին Հայոց ՌՅԼԵ :

— Կրօնական ժողովը տեղեկանալով որ մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց տարեկան հաշտաքննութիւնը սկսած են, — ընկնել կարգեց՝ կրօնի ուսման քննութեան ներկայ դրուուելու համար :

— Կրօնական ժողովը կրօնական տեսչէն խմանալով որ իւրական տարի Մէզպուրեան օրիորդական վարժարանի մէջ ամենայն խնամով կաւանդուի կրօնի ուսումն, — գոհունակութեան զիր գրեց առ Մէզպուրեան Էփէնտի՝ հիմնադիր տեսուչ յիշեալ վարժարանի :

Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Ե. Նիգիւլի :

— Գերդէնեան Հայկական կրթարանի հաստատութեան մեծ տնտեսները տարեգարձի հանդէսն անցեալ կիրակէ, ինչպէս կանխաւ ծանուցուած էր, կատարեցաւ վայելչութեամբ, և ըստ սովորութեան բարեմաղթութիւնը եղան Օգոստոսի առ Սուլթանին, վարժարանին հիմնադիր-տնօրէնին և այլոց համար :

— Գերդէնեան Հայկական կրթարանի տարեկան հարցաքննութիւնը սկսան ամսոյ 2 ին, և մինչև 9 պիտի շարունակուին, Գննութիւնը կըսկսին առաւօտու ժամը 2 ին և մինչև 10 կը տեսնեն : Տնօրինութիւնն հրաւեր կը կարգայ ծնողաց, ուսուցչաց և ամէն ուսումնասէր ազգայնաց՝ իրենց ներկայութեամբ խրախուսել ուսանողները : Գննելի առարկայք են բնական գիտութիւնը, թուրքերէն, անգղիարէն, գաղղիարէն, հայերէն, կրօնագիտութիւն, պատմութիւն, և այլն : Գերդէնեան կրթութիւնը և դժարութիւնը միշտ ի տես կը մնան :

— Դաւաթիկ Սեդային կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ արդոյ հասարակութեան թէ, ազգային կեդրոնական վարժարանի առաջին և երկրորդ դասարանները կազմուած լինելով, աշակերտիլ փափաքողը կը հրաւիրուին Օգոստոս 13 էն սկսեալ շաբաթ և չորեքշաբթի օրերն առաւօտէն մինչև կես օր ներկայանալ ի վարժարան, կարգապահ Էփէնտիին արձանագրել տալու համար իրենց անուններն և իրմէ ստանալու համար հարկ եղած տեղեկութիւններն : Միւր քննութիւնը պիտի կատարուին Օգոստոս 26 չորեքշաբթի օրն, առաւօտեան ժամ 2 էն սկսեալ : Դասախօսութիւնը պիտի վերսկսին Սեպտեմբեր 1 ին, երեքշաբթի առաւօտ : Իսկ արդէն ընդունուած աշակերտը կը հրաւիրուին Օգոստոս 29 չաբաթ օրն ներկայանալ ի վարժարան, իրենց թոշակներն իւր ճարեւու և նոր մտից տոմս ստանալու համար :

— Երեւոյ հայ եղական սեռի Արուեստանոցի խնամակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ սոյն ազգային հաստատութիւնն այսօր կարող է գործադրելու հետեւեալ յանձնարարութիւններն, որք են՝ 1. Արանց առանին ճերմակեղէն և հանգեքնեղէն կար. 2. Երկու սեռի փոքր տղայոց հագուստ պատրաստել. 3. Սիւղէնի, փէնտի մայրն, Իսկուհի տիկին չորեքշաբթի կնքեց մահկանացուն ի հասակի 100 ամաց, և հետեւեալ օրը վայելու հանդիսիւ կատարեցաւ յուղարկաւորութիւնը ի

